

EMÉRTÉKMEGYEI NAPJÓ

Közvetési árak

Melyben:		Vidékben:	
1 óra	1 K.	1 óra	4-20 K.
1 óra	3 K.	1 óra	1-50 K.
1 óra	6 K.	1 óra	9 K.
1 óra	12 K.	1 óra	15 K.

Megjelent minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjazás szerint.

Feladós, szerkesztő és lapfajdonos: Baranyay Lajos.

A halottak

mellett, akik egyetlen kincsüket, az életet adták oda a hazáért, végvonaglásban fekszenek rengeteg sokan a háború itthoni mátyarja: a középosztály, a hivatalnoki rend tagjai. Ők itthon végzik kötelességüket és míg hivatalukban szántja emberfeletti türelmességgel tolluk a papírt, az élet véres bazarját szánt lelkiükbe a nehéz gond kegyetlen ekéjével. Napról-napra nő a retentő hekatomba a fegyverek mérkőzésének poklán és minden órában több az áldozat itthon a középosztályból a hivatalnoki rendből, melynek gerince ropant az élet nehézségeinek súlyától.

Nem kellemes idegen példákra hivatkozni, amikor nekünk is van annyi sütnivalónk, hogy a magunk hus és vérbévágó problémáit a magunk szája szerint lehetne és kellemesen megoldani. Németország is szenved annyit a háborútól, mint akármelyik nép a világon, de erős kezek mégis tudnak gondoskodni arról, hogy az úszóra ne folytathasson szabad, martalóc hadjáratot otthon a közönséggel szemben. Nálunk sok a német minta, de a szervezetség és fegyvelm ilyen magaslátára nem tudunk, vagy nem akarunk emelkedni.

Végletek közt mozog ma az élet. Az egyik oldalon a teljes nyomor, a cifra nyomoruság sorvadt harcosai futnak és lihegnek a napi keserű falatért. Amazt megvédi az aranyborjú, ezt a sárba taszítja a túlekedés, mely előbb-utóbb vérbe kerül. A nyomor még nincs maximálva, de nem tudunk elképzelni belőle olyan adagot, amilyenél nagyobb nem terheti az élet azokat, akik ma ugynevezett fix jövedelemből kényszerülnek megélni, vagy meghalni.

Nem csupán egy valamikor életerős, egészséges társadalmi osztály lesorvadását jelenti ez az állapot, de a jövő szempontjából is tragikus követke-

ményei vannak. A ma nemzedéke harcokban vezrik és a holnap minden problémája attól a generációtól várja a megoldást, amelynek most még iskolai padokban és nyugalmas családi életben kellene erősödni.

A gyermeklelkében végzi ma az élet a legborzalmasabb pusztítást. És a megmérgezett száz talajból sohasem irhatjuk ki többet a felburjánzott dudvát.

A főgimnázium ünnepe.

Óreg diák visszanéz
Amott látszik a torony,
Épp olyan, mint egykoron.
Mégis olyan másforma
Azt ott volt csak álom volt.
Csak mese volt az egész.

Igen! Visszanéztek a multira, a 25-35 esztendő előtti multira, mikor én még odajártam. Ismerős a templom, az iskola, minden padja és mégis minden más volt, egészen más volt. A lélekem most is tele van halával. Sisztelő szeretettel és mégis örökre összehasonlításokon tanodom. Hol voltunk mi a mostani modern tanítás rendszerétől? Mekkora hiányt a világ, mennyire mások az emberek és mennyit tanultak, hogy a modern nevelési követelményeknek megfeleljenek.

Mi volt a mi tornánk? Glédába állás, karemelés. Akinek a vére nem bírta ki a nyugodt fesszállást, nem kapott egyest. En hármaszt kaptam. Most versenypályákra nevelnek küzdőket.

Mi volt a mi rajzunk? A vakony mertani vonalak kaligrafálása. Aki vastagon húzta, hármaszt kapott. Istenem! hogy szomjartott az én mindig képeket pungaló lélekem egy rajztanár után, aki képfestéshez is ért. Milyen gyönyörűség lett volna az én életem egy Philipp István árnyékában (mert árnyékként követtem volna), aki a festés művészetét tanítja.

Mi volt a mi számtanunk? Szabályemlézés! Ma a számtan-tanár pszichológus, a lélek kertésze, aki a logikus gondolkodás útját törli, mikor a túrelem csodaival vezeti a gyermekektől fokról fokra fölfelé.

A diák otthonán az egyéni jellemnevelésen aiyai gonddal tördő professzorok munkájáról nem is szólván, kérdem: mik voltak a mi ünnepélyeink? Esetleg díszmagyarban elszavalták a Talpra magyart, meg egy-két verset, aztán végeztünk. Pedig mennyire érzem ma is, hogy mily óriási hatással volt a későbbi szóközi művelődésre, a lélekjelenlétre az a néhány föllépés

ott a díszterem szóközi emelvényén. Ma művészeket képeznek. Az emlékezőtehetség munkáját nem számítva, modort, izlést, széles látókört, fellepést nevelnek az ifjúság lelkeiben, olyan művészeket képeznek, akikért szívesen mellőzők a színház napszámos munkáit.

A szombati előadás mese volt. Tündérvilág, álomország. Nem győzőm bámulni és dicsérni a főgimnázium tanárait és irigyelni a diákokat, akik ilyen önfeláldozó, érték élő emberek alatt képezik magukat a jövőre. A szombati előadás bármely kritikát kiálló művészet magaslátán áll és ha azt tekintjük, hogy az egészet a tanuló ifjúság, a mi haink erejéből merítették, hogy a dekoratív rész a legelőkelőbb művészek becsületére vának, hasonlíthatatlanul értéke sebbnek tartom bármely színházi előadásnál.

Maga a darab rendkívül érdekes. A Huszka Martos Tündérszelelem című művének megfelelő átalakítása. Az átalakítást szintén cisztercita tanár: Parkányi Norbert, a mi fiunk végezte. Költőleg, abszolút sikerrel. A zenei rész Námessy Medárd csodálatos türelmiét és zenei tudását magasztalja. Az egész zenekart ő szervezte. Ezenek at figyelemmel kísérik az ő színi munkáját, láttuk a kezdet nehézségeit, sajnáltuk a siker telenség idején és most kalopot emelünk előtte: gyönyörű, hibátlan, élvezetes muzsikát produkált a muzsika gyermekcipőjében járó ifjúságból. Mekkora lehet a túrelme, mily erős a kitartó energiája, aki ennyire képes.

Philipp István két olyan képet festett ismét, amelyre kevés a mi dicsőítő szavunk. Az erdő illúziója, a hirtelenyes tó tündér képe mesésen szép, a székely falu képe oly tökéletes perspektív kép, amelynél szebbet senki se kívánhat.

Hát persze hogy elsősorban a dekorálókat és a betanítókat kell magasztalnunk, mert hiszen ók a nyers anyagból, a kiképzetlen jó akaratból faragták ki ezt a tökéletes képet. Azonban a színjátékosok tehetségét és szorgalmát a legnagyobb elismeréssel honoráljuk. Elsősorban Szepesy Karola VII. oszt. tanuló, akiben a családi tradíció: a színművészet iránt való magyszerű hajlandóság nyilvánult meg. Ilyen volt az édesanyja, Ilonka nővere s most ő. S talán ő a legszerencsésebb helyzetben mindhármójuk között. Az egész darab súlya körülötte forgott. Az ő bájos megjelenése, a legapróbb részletek teljesen biztos és kellemes hangja, táncsa s ami természet: kosztümirozása — biztosította számára a siker oroszlánrészét. Pék Borbála igen jól sikerült

Borbála néni volt, Csöppentzky Emilia tűzről pattant székelyleány. Úgyesen játszott, szépen énekelt. Itt említjük meg öccsét, a jó muzsikus Csöppentzky Ernőt. Az egész daljátékot ő zongorázta végig a zenekar mellett. Úgyes fia. A fiuk közül Imre Vincének volt legszebb, mindig biztosan csengő, kedves hangja s a játéka is terjedelemben és ügyességben a legjobban megállta helyét. Börján István hangja még fejlődésben van, de olyan helyes huszárgyerek volt, hogy nem csodáljuk, ha O Felsőegz hadseregében rövidesen ő lesz az első század szakaszeveletoje. Hofler József pompás öreg székely paraszt volt, Adamecz Kálmán bakterát pedig a színpadon se játszhatták volna különben. Megdicsérjük még Havranek Karolát, Polyák Jenő kitünő vízi királyát, Kornis Elemér remetéjét, aztán mindenkit, aki résztvett a munkában.

A kedves poetikus, szép darab körülbelül megmutatója annak, hogy milyennek képzeljük mi, a modern színpad ocsmányságaitól megcsömörölt emberek a „leher színpadot”. Am azért, mint ezek az egyébként fényes sikerű esték megmutatták, ezek a darabok sem a középiskolai ifjúság megajtsására valók s az áldozatos és teljes sikerű nagy munka érdemes hordozói a jövőben szívesebben látjuk mult éveikébe hasonló tárgyú és szellemű darabok színrehozásában, fáradozni.

A főgimnázium sok szepet proppkált, de azt hisszük, hogy a szombati előadás valamennyinek a koronája, amelyet lélekzetviszafojtva minden részletében élveztünk és csodáltunk.

Le a kalopot a gimnázium előtt. Még mélyebben Námessy Medárd és Philipp István előtt!

Bilkei Ferenc.

A koronázás emlékére.

Egy nemesszivű grófnónk adományai.

Kéves községnek van oly nemes szivű urnője, mint a fejérmegyei Nagyperkátának. A nagyperkátai dominiumnak Győry Teréz grófnó a birtokosa s községe már sokszor tapasztalta áldozatkészségét. Kisebb adományaival állandóan segítségével van népének, közbenközben azonban fejedelmi adományokkal lepi meg a különböző irgalmassági intézményeket, egyesületeket, stb. Eddigi

Egyes szám ára 4 fillér.

áldozatkészsége több millióra rug már. Nemrég például községenek csaknem teljesen új templomot adott.

A nemesszívű grófnó a koronázás emlékére újból hatalmas adománnyal áll a nyilvánosság elé. Illetve a nyilvánosságra csak mi hozzuk, mert ő zaj, feltűnés nélkül, csendben, szerényen végzi jóságos megsegítéseit.

A koronázás emlékére a következő adományokat adta: A Pesti Mária Erzsébet Egyletnek huszezer koronát.

A Budai Krisztinavárosi Szürke Nénék házának tízezer koronát.

A San Marco hercegasszony által alapított gyógyíthatlanok intézetének tízezer koronát.

A Pesti József városi ovoda egyesületnek ötezer koronát.

A Katolikus Hölgyek könyvtárának ötezer koronát.

Jelenlegi jótékonyága együttvéve 50.000 koronát tesz ki.

A székesfehérvári villamos vasut ügye.

Még a múlt évben vetődött fel újból a városi villamos vasut megépítésének ügye. Mautner József fővárosi cég kért engedélyt a villamos vasut-építés előmunkálataira.

A villamos vasut a tervezet szerint a déli vasuti pályaudvartól indulva ki a következő utcákat érintené: Deák Ferenc utca, Zita királyné-utca, Ferenc József-tér, Kossuth-utca, Rákóczi-utca, Nádor-utca, Vilmos császár-tér, Vásártér, Szénatér, Gáztelep-utca, Budai-u, Külső Budai-ut, Erzsébet-ut, egészen a szőlőhegyig. Továbbá Szechenyi-utca, Vörösmarty-tér, Simor-utca, Halter, Palotai-utca.

Az első munkálatok idejének engedélye lejárt, most arra kéri a cég a várost, hogy a terminust a háború végéig hosszabbítsa meg, mivel a jelenlegi viszonyok között nem végezheti az előmunkálatokat. Az egész villamos vasut terv ugyan még nagyon is a holdban van, mégis már most azt mondjuk, hogy a város minden vállalat nélkül adja meg a villamos kérdés dolgát. Székesfehérvár tudvalevőleg a háború után még álmodni sem mert haladásnak lesz részese, hatalmas központ leszünk, (hogyan, miként, majd máskor mondhatjuk el) így tehát a villamos vasut a legjobb üzlet lesz s azt igazán kár lenne idegeneknek átengedni.

A régi nóta.

Néhai jó öreg utikái Cátórol meg van írva, hogy a római szenátusban tartott minden beszédét azzal fejezte be, hogy ceterum censeo: *egyebekben pedig követeltem Karthago eltorlését!*

Harmadfél éve dül a világháború. A világ fele lélegzetszorulva ül, vág, harap kétezer kilométeres szárazföldi fronton, tengeren, ten geraldatt, levegőben. Hőseink dermesztő hidegben, hóban, fagyban állnak a frontokon, véreznek, meghalnak a hazájukért; mi, frontmögöttiek veszdünk, küzdünk nyomorral, szenvedéssel; nélkülözünk élelmet, szentet, fát, villanyt, gázt; kiablunk kenyéret, ruháert, cipőert, szappanert; jótékonykodunk, vigasztalunk, siratunk, gyászolunk.

A szabadkőművesek mást tesznek. Akik nem konjunkturálnak, azok újságot írnak. A háborúról, a politikáról, a hősök szavazati jogáról. Egyebekről is. De az utikái Cátó példájára időről-időre visszatérnek régi szerelmükhöz, az iskolához. Nekik sok sok mindenféle kell: többtermelés, szekularizáció, népparlament. De minden: felett és előtt kell nekik az iskola, a jövő Magyarország lelke. Tudják, hogyha ez az óvek lesz, a többi jók mind hozzáadotnak nekik.

Múlt hetekben a Katolikus Tanáregyesület dolgát piszkálták fel a régi fanatizmussal. Fáj nekik mindenekelőtt maga az egyesület. Szerintük a tanároknak nem volna szabad *felekezeti* szerint csoportosulniok. Hogy miért nem, annak a bizonyításával perze adósok maradnak. Régi kopott irásisuk, hogy a tudomány, a nevelés nem lehet sem katolikus, sem református, sem zsidó — egyszerű pohorintés. Maguk is az ellenkezőről vannak meggyőződve. Mert ha nem így lenne, nem küldenék a tanárok, tanítók címére *negyed-évig ingyen* unalmas, lapos, száraz, iszonyu lelki sívársággal csinált lapjukat, a *Világot*. Olvasása közben, ha csak papamorgás, apácappellengézés nincs benne, menthetetlenül elalszik az ember.

És nem hajtánának be, amennyire tehetik, annyi fővárosi tanítót, tanárt a szabadkőműves páholyokba.

Szóval, szabadkőműveseknek mindenekelőtt az fáj, hogy a katolikus tanárok tömörültek. Másodszor fáj nekik, hogy az egyesületben igen sok igazgató, sőt főigazgató foglal helyet, sőt visel vezető állást. Értjük! Oh igen, értjük! Milyen szép dolog is lenne, ha a szabadkőműves páholyok tagjai irányítanák a keresztény magyar ifjuság nevelését! Mily hamar megérne a szabadkőműves vetés! Örömeink csak lenne!

Harmadsorban azon keseregnek, hogy az ország tankerületi főigazgatói között sok a katolikus. Igen, kérjük szeretettel. *Hogy sok a katolikus.* A felmentettek-nél, a hadseregszállítóknál, a bankároknál, az újságíróknál, színészeknél stb. stb. sohasem kutatnak a keresztelvével után, de azt pontosan tudják, hogy az országnak hány főigazgatója miféle vallásfelekezethez tartozik.

Ezt is értjük. S az egész meggyezésünk erre a kis szabadkőműves manővrozásra mindössze

az, hogy ha ők tudják, hogy mit jelent az ország közoktatásügyét becsületes vallásos kezekben látni, hát mi is tudjuk.

A *Világ* még folytonosan a Barkóczy visszajáró lelkével viaskodik. Hát igen! Egy antikikusan református főminister kedvéért, a páholyok hajszejára akkor sikerült ezt a csontig-végig becsületes, hívő emberünket katolikus szakminiszterének gyengesége folytán jégre tenni. Akkor azt hitték, most már óvek a világ. Nem úgy van! A tízmillió magyar katolikus most nem lehet sarokba állítani. Most még kevésbé, mint azelőtt. S a jövőben még kevésbé, mint most.

S ezek az időről-időre megisméződő kis szabadkőműves ofenzívájának gyengesége folytán ket, hogy el ne adjunk.

Nem is tesszük, mert tudjuk, hogy az igazi harc majd csak a háboru után jön.

A mi puskaportunk is szárazon lesz. *Sigma.*

Ahogy nálunk takarékoskodnak.

A szénhányt Székesfehérvár a legnagyobb mértékben érzi és egyedülénl szenved. Nincs szene a világítást, erőátvitelt szolgáló gyáraknak, nincs szenuk a katonai intézményeknek, hadikórházaknak, nincs szene az uriosztalynak, még a pénzeseknek sem. Hogy a szegény népnek minesen fűtőanyagá, az annyira természetes, hogy külön meg sem emlíjük. A szénhány különböző korlátozások élelbeléltetését tette szükségessé. Így erősen korlátozzák a magánfogyasztást. A rendőrfőkapitányság parancsa szerint példánál a szobáimban csak egy egót használhatok egyszerre. Ha tehát az íróasztalomnál ülök,

nem éghet a csillárom egy lángjással. Este 11 órakor le kell csavarnom a villanyt, mert ha az ablakomon kikandikáló világosságot észreveszi valaki 11 óra után s féljelen, irgalmatlanul megbüntetnek. Nem szabad éjjel rosszul lennem és kigyujtani a villanyt, mert észreveszik, megbüntetnek érte és bizonyára nem fogadják el mentegelőzésemet a rosszulléttel, mert ezzel mindenki kijátszhatná a rendeletet. Azután? Azután például nekem naponként circa 12 óráig dolgom van az íróasztalnál. Előbb nem igen végezhetek vele. Most 11 órakor abba kell hagynom, ha végeztem vele, ha nem, mert különben megbüntetnek érte. Megbüntetnek azért, mert éjjel fel is dolgozom és keresem a kenyeremet. Egy szóval 11 órakor sötétségnek kell lenni. Öszintén mondom, egy betűt sem fecselelnék erre az új rendelkezésre, hang nélkül alvátném magamat, ha azt látnám, hogy tervszerű takarékosági elv szerint intézik a szén védelmét.

Mikor azonban azt kell látanom, hogy már délután öt órakor, fél hatkor, tehát még világos nappal a város összes utca lámpái égnak, mikor azt látom, hogy a régi (még akkor sem jó) közvilágítási naptár szerint intézik az utcai világítást, nem veheti senki sem rossz néven,

ha ad abszordummal próbálom aposztrofálni a magánfogyasztási megszorítást. Azzal, hogy az utcákon fél, egy órával előbb meggyujtanak ezer és ezer lángot, sokkal többet pazarolnak el, mintha például én éveken keresztül reggelig égetem az én egyetlen nyomorúságos villanykörtémet.

A rendőrfőkapitány ur bizonyára nem vette észre ezt a nevétségesen boszantó áramtakarékosági rendszert, amit különösen az utcai világítással követnek el, mert — azt hiszem — nem leit volna hajlandó a városi tanács határozatára a magánfogyasztásra vonatkozó rendeletét kiadni. Ha tényleg takarékoskodni akarnak az árammal, hát tervszerűen és okosan csinálják, mert különben csak jót nevet az ember és boszankodik.

Ha nincs igazam, cáfoljanak meg.

A villanyügyről

Tisztelt Szerkesztő Ur! Ismerem, mert figyelemmel kísértém azt az ellenkező felfogást, amellyel a helybeli sajtó különböző organumai a Phoebus-vállalat áremelési kísérletét tárgyalták. Az egyik helybeli lap a villanyüzemre első napjaiban egyenesen „a demagógia és a mezei hadak” szükebbőségének tulajdonította a világitás terén akkoriban mutatkozó zavarokat.

A Fejérmegyei Napló — szerintem — igen tárgyilagosan viselkedett akkor ebben a kérdésben. Jól tette, mert akkor még tényleg nem tisztázott eléggé a kérdés, hogy a villanytelep által megkísérelt steigerolásnak a városi törvényhatóság részéről történt részleges megtagadása és a beállott szénhány között van-e s ha igen, minő okozati összefüggés.

Azóta azonban sok történt. Nagy és nehéz napok száradtak ránk. Nemcsak ránk, de a városokra is. Sőt nagyjából egész Európára.

Epen ezért a legnagyobb meglepetéssel olvasom a nevezett lap legutóbbi számában az a ma már bátran anakronizmusnak beillő állítást, mely még most is a régi nótat fújja, hogy a mi mult heti nagy villanyzavarunknak — hogy is mondjam — az a törvényhatósági döntés volt az oka. Más szóval: annak az onnan többször emlegetett demagógiának és „mezei hadaknak a rövidlátó szükkeblűsége zuditotta nyakunkba a szénmizériát.

Nem kutatom most, mennyiben mondható demagógiának egyeseknek az a tiszteletreméltó törekvése, hogy a közügy érdekében — nem a hordó tétőléről szónokolva, hanem komoly helyen, komoly érvekkel — utjába állnak egy köztudomás szerint erősen üzérszellemű vállalat pumplóási kísérletének? Azt sem akarom eldönteni, hogy nem az osztálykülönbségek kiélelése-e, tehát főleg ma, nem rossz munka-e, ha egy lap a városi törvényhatósági bizottság egyik tekintélyes és pedig

szabadválasztás folytán zöldasztalnál ülő részét állandóan par „mezei hadak” tárgyjára? Jöhetnek ez a rész époly jó polgára, époly becsületese adófizetője ennek a városnak, mint a másik, csak talán hivatásánál, történelmi fejlődésénél fogva kisebb az intelligenciája és más szabása a ruhája.

De az igazság érdekében helyenvaló lenne már egyszer konstatálni, hogy a szénmizériának nem az a fehervári városi határozat az oka, hanem más. Egészen más. Hogy ez a nyomorúság ma megvan Budapesten is, Bécsben is, Berlinben is, Píriópócon is; hogy királyok, császárok, hadvezérek állnak munkába, hogy rajta segítsenek. Ott is, ahol a villanytársulat nem akart steigerolni, vagy ahol a városi közgyűlés bőkezű volt a pumpolással szemben.

Nem. A Phoebusnak nem azért nincsen szene, mert a „mezei hadak” nem úgy szavaztak, mint ahogy ő akarta, hanem azért nincs, mert nincs szén.

Má már világosan látjuk, hogy ez az igazság, minden más beszéd olyan misztifikáció, mely komoly laphoz nem illik.

Sőt kész vagyok a dilemmát is felállítani: a szóbanforgó lapnak fentemlített állítása helytelen, mert a Phoebusnak nem amiatt a városi döntés miatt nincs szene; vagy: tényleg annak a lapnak igaza van, vagyis a Phoebus tudott volna szénét szerezni, de boszúból nem tette, mert a „mezei hadak” nem jól viselték magukat. De ebben az esetben én is azt mondom, hogy jól tették, ha nem hódoltak be annak a vállalatnak, amely ilyenre képes.

Hanem akkor nekünk, nem mezei hadaknak is süprött kell fogunk a kezünkbe.

Tisztelettel

egyik olvasója.

H I R E K.

— Hornig bitoros temetése. Báró Hornig Karoly bitoros, veszprémi püspök temetésére dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök dr. Vizota Alajos igazgató kíséretében utazott el. A székesfehérvári székeskáptalan Klauz György apátkanonok és Magics István kanonok fogják képviselni.

— A gázgyár beszüntette az üzemet. A múlt heten a villanygyár, most pedig a gázgyár gépei állottak meg a szénhiány miatt. A légszuszgattyó igazgató-sága hétfőn telefonon értesítette a Fejérmegyei Naplót, hogy az üzemet szénhiány miatt bizonytalan időre beszüntette.

— A Pro Patria délutánja. Megirtuk már, hogy a Pro Patria hadijótékonyági intézmény nagy-szabású színházi délutánt rendez. A minden tekintetben elsőrendűnek ígérkező ünnepélyre nagyban folynak az előkészületek, a részletes programot legközelebb ismeretlni fogjuk. Egyik legkedvesebb és legsikerültebb száma az ünnepélynek a babavásár lesz, s abban a város több urileánya lép fel. Ebben szerepel majd a kis

Széchenyi Mártha, mint baba, Széchenyi Irma mint hollandi leány, Széchenyi Sarolta pedig táncával fogja elbájosítani a közönséget. Az ünnepély iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg. Két délután adják elő a programot, a zsúfolt ház mindkét alkalomra biztosra vehető. Több páholy már elkelt hatalmas felülzettel.

— A város szén szükséglete. A kereskedelmi társulat felhívására a város elhatározta, hogy a jövő évi szén szükségletéről már most fog gondoskodni. A polgármester körlevélben fogja felszólítani a közönséget egész évi szén szükségletének bejelentésére.

— Bráhm lovag halála. Bráhm Miksa lovag, a déli vasút üzletvezetőségének igazgatója, meghalt.

— A Népkadémián megismételték a múlt vasárnap előadott „Erdők királya” című három felvonásos népszimfoniát. A múlt vasárnap Halnek Béla, most pedig Kecskés Elek élvezetes s tanulságos előadása vezette be a műsort. A műkedvelők iparkodtak mindkét alkalommal a közönségnek kellemes estét nyújtani.

— Levél a villanyról. Tisztelt Szerkesztő Ur, nem tudom ébren vagyok-e, eszemnél vagyok-e? Meg megtapogatom magamat, napjában többször is, hogy eldöntsem ezt a fontos kérdést. Azt mondják, úgy tudjuk, hogy nincs szén, kevés a villanyáram. A hatóság, a miniszter, a polgármester, a rendőrség rendelkezik, sporol, kapkod, letölti egőstesteket bezarat fürdőket, mozsát: az ipari élet megbenul, a vonatjáratokat korlátozzák. Szigorú ukázatokát adnak ki a magánvilágítás korlátozásáról. s. b. S megyék hazá esté és nagy, igen nagy házak emeletének ablakait (féltuccat felfű) ragyogó villanyfényben usnát látom; eldőlnek hazulról reggel nyolc órákor s az utcai lámpákat (korlátozatlan számban) látom ogni bosszu utcákhozszat. — Mondom, meg-megtapogatom magamat s így iparkodom meggyőződni arról, hogy ébren vagyok-e? S ha igen: en bolondultam-e meg; vagy a világ? Tisztelettel. *Sybillá.*

— A közös könyhák Nagyfontosságú rendeletet között a miniszter a vármegye alispánjával s abban a közös könyhák felállítására hívja fel a figyelmet. A mai sulyos megélhetési viszonyok mellett különösen a szegényebb néposztály körében nagyfontosságúak a közös könyha intézmények. Felhívja a miniszter az alispánt, hogy a községekben, különösen a nagyobbakban állítsak fel a közös könyhákot. Egyuttal féjtentést kér arról, hogy eddig történtek-e már hasonló intézkedések.

— Ötvenéves jubileum. A Kossuth utcai Népszegélyző Egylet vasárnap tartotta ötvenéves jubileumi közgyűlését. A közgyűlés lelkes hangulattal ment fölve le.

— Vasuti tolvajlás. Borbás Sándor délivasuti tehervonatkalauzt névtelen levélben feljelentették, hogy a vasuti szállítmányokat megdézsmálja. A rendőrség a feljelentés alapján vasárnap reggel házkutatást tartott Borbás lakásán, a Homokoson lakik, s többféle ruhakelmét, cipőket találtak nála. A lopott holmik között volt egy

hatalmas sonka is, amelyet előző este lopott el egyik vagonszállítmányból. Borbás a lopásokat beismerte s szegénységével védekezett. A büntügyi eljárás megindult ellene.

— Az árvaház farsangi előadása. A szegények segítése ügyében folyó hó 14—15-ére a székesfehérvári árvák háza Mária kongregációja és növendékei farsangi előadást rendeznek. Kezdeté este 6 órákor. 14-én előhely 2 k. 15-én 1 k. állóhely 50 fillér. Belépő váltható Knazovitzky B. üzletében és az árvák házában Rákóczi utca 14. — Felül fizetéseket a szegények nevében hálásan fogad a Mária kongregáció rendezése. Az ünnep-programja a következő: 1. Nyitás. Schubertől. Előadja zongorán Luttor Teri. 2. Békelyj—Molnár: Az ólomhuszár. Dalolja Peresztégi Nagy Julia. 3. A próba. Két teivonásban. Irta Kovári E.—Szereplők: vendég Zakariás A. Elvira; Podhorni R. Etti; Petzner A. Paula; Pintér M. Mariska; Peresztégi Nagy J. Stefi; Pintér I. Margit; Adámka B. Torkosné; Balog J. Szabó; Kszantner K. Szobaleány; Ertl E. Cipészné; Balli E. Uj nevelő; Szabó E. Fodoriné; Gáspár M. Cipészinas; Stranek F. Iona, a többi leány testvére; Kuti I. 4. Monológ, Mondja Kuti Pál 5. Krüger—Müller: Az ügyes szakácsnék. Főszakácsné: Perlaky A., Kerbler T. és Fodor Pap J.

— Képkiallítás. Gergely Imre budapesti festőművésznek a Vörösmarty kör helyiségeiben kiállított képkollekcióját vasárnap és hétfőn nagy közönség nézte meg. Az első napon már nagy képet megvásároltak. Gergely nemcsak országos hírű festő, kinek képei minden műcsarnoki kiállításon ott vannak huszev óta; de városunk is 15 festménye van maganosoknál elhelyezve. A kiállításon nincsen belépődíj, az arak pedig egy jegyzéken láthatók. A megvételre nevezé délelőtt 11—12 ig lehet értekezni, továbbá este 5—6 ig a Vörösmarty körben.

— Az utcák elnevezése. Igen tisztelt Főszekerztő Ur! Igaz örömmel olvastam nagyrabcsult lapjában azt a hirt, hogy a Budai utat Zita királyné utnak, a Malom utcát pedig József főherceg utnak fogják elnevezni. Örömmel olvastam pedig azért, mert most már erős a meggyőződéssem, hogy a város nem fog a névcserevel megelégedni, hanem azokat az utcákat, oly álla poeba hozatja, hogy méltók is legyenek új nevékhöz. Azt hiszem meg a legelfogultabb „lokálpatrióta” sem ringatja magát abban a hiu ábrándban, hogy azok az utcák mai állapotukban — melyet nagyon enyhén egyenesen ázsiai-nak is lehetne nevezni — rászólgálnak erre a névcsere. Sőt szerény nézetem az, hogy az átnevezés ebbben az esetben, ha azok az utcák mostani balkáni állapotukban meghagyatnának, egyenesen lerántása volna arra minden magyar ember szívéhez nőtt magas személyiségek nevének. Akkor igazán sokkal jobb volna e neveket is a régiében meghagyni. Maradok hazafias üdvözléttel igaz tisztelője *Binder Béla.*

— Aki most lép be uj tagul a Népszövetségbe, megkapja, míg a készlet tart — az 1917. évi gazdag tartalmu naplart ajándékul.

— Sikos járdák. Lapunk vasárnapi számában egyik olvasónk szónavette a sikos járdákat és óhaját fejezte ki, hogy szeretné már olvasni a szigorú büntetéseket. A büntetések bizonyára következní fognak, ezzel azonban nem nyujtunk kárpótlást azoknak, akik már véresre zuzták magukat a járdákon. Inkább úgy kellene megoldani, hogy a háztulajdonosok terhére azonnal rendbehozhatják a járdákat. Például, vasárnap a Szent István téren, különösen a templom előtt jégpályát megszügyenítő sikos volt. Vasárnap, amikor annyi száz és száz ember fordul meg azon a környéken. Hogy hányan estek el, nem tudjuk, mert nem volt kedvünk megszámlálni. Hát az utca részt a városnak kellett volna rendbehozni, de nem tette. A kilencvenhépercentes pótdó mellett megengedte, hogy vasárnap a nyakunkat törösséssk ki. Hát kérjük szépen, ha nincs reá pénz, legyen egy percentlet még nagyobb a terünk, de legalább a vállfőlelem nélkül lép-hessünk ki az utcára. Elég, ha veszett kutya kóstol bele a lábikránkba, a törést már szívesen elengedjük.

— Jótékony adományok. Wertheim Armin és Weisz Miksa 50—50 koronát adományoztak a kereskedelmi társulat özvegy és rokkant nyugdíj alapjára. A választmány ezért a nemes adományért háás köszönetet mond.

— Nem szüntetik be a személyforgalmat. Az utóbbi napokban az a hír terjedt el a közönség körében, hogy a vasutakon bizonytalan időre beszüntetnek minden személyforgalmat. Iletékes helyről annak közlésére hatalmaztak föl bennünket, hogy ilyen intézkedésre semmi ok sincs s ennél fogva a személyforgalom beszüntetését nem is tervezik. Az esetleges korlátozások semmi esetre se jelezik az utazás beszüntetését. Az újabb korlátozások a fővetezők Székesfehérvár—Komáromi vonalon a Fehérvárról de. 11 óra 20 perckor induló és Komáromba du. 2 óra 28 perckor érkező 704. sz. és a Komáromból du. 5 óra 35 perckor induló és Fehérvárra este 8 óra 5 perckor érkező 705. sz. személyvonatok, valamint a Fehérvár—Nagykanizsai vonalon a 210. sz. személyvonat, amely Fehérvárról du. 3 óra 57 perckor indul és Kanizsára este 8 óra 42 perckor érkeztet és a 209. sz. személyvonat, amely Kanizsáról de. 9 óra 12 perckor indul és Fehérvárra du. 1 óra 54 perckor érkeztet — további rendelkezésig beszüntette. Székesfehérvár—Budapest között azonban egyenlőre nem változik a menetrend.

— Fügét árul a haditérmény. A haditérmény részvénytársaság arról értesítette a vármegye alispánját, hogy Balkán osztláya megkezdte a déli gyümölcsök behozatát, s első sorban fügét tud a közönség rendelkezésére bocsátani. A füge ára kilogrammonkint 6 K 60 fillér s ehhez még a portó is járul. A fügét a Haditérmény-től úgy a kereskedők, mint a fogyasztók beszerezhetik. Székesfehérvárról valószínűen a város közéletmezési vállalata utján lehet majd fügéről gondoskodni.

— A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár rt. i. hó H-én d. e. 11 órakor tartotta Elek Gyula alelnök-vezérigazgató elnökléte alatt a XI. évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen 55 részvényes 1504 részvény képviselőben jelent meg. Az igazgatóság által előterjesztett évi jelentést, valamint a felügyelő bizottság jelentést a közgyűlés egyhanguan elfogadván, magálla-pította az 1916. dec. 31-i mérleget valamint a nyereség felosztását és úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottságnak az elmult évre a felmentvényt megadta.

A napirend harmadik pontjánál Reich Alfréd részvényes a közgyűlés élénk helyeslése mellett indítványozta, hogy az elnök vezérigazgatónak, az igazgatóságnak és a tisztikárnak a rendkívüli viszonyok között teljesített kiválóan érdemes munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzassék, s ahhoz a közgyűlés egyhanguan hozzájárult. Az igazgatóságnak az intézet alapítókéjének felemelése iránti indítványát a közgyűlés egyhanguan elfogadta. A napirend ötödik pontjában kitűzött választások dr. Fiáth György részvényes indítványára közfelkiáltással ejtették meg és megválasztatták az igazgatóság tagjaitul 5 évre: Elek Gyula, Gerő Jakab dr. Goszthoni Mihály, Grünfeld Ignác, dr. Horváth Lipót, Káldor Dávid Kovács A. Sándor, (uj) Pick József, Poor Jakab, Rosenzweig László, dr. Steiner Jakó; a felügyelő bizottság tagjaitul 2 évi tartamra: Kunitzer Marschall (uj) és Vida Pál (uj) a választmány tagjaitul 5 évre: Marschall Lajos (uj) Hoffmann Ignác (uj), Seidl Kálmán (uj), Szegő Sándor (uj). A közgyűlést követő igazgatósági ülésén Poor Jakab magy. kir. udvari tanácsos újból elnöké, Elek Gyula vezérigazgatót pedig alelnökké választották meg.

— Beszűntetik a cukrot a kávéházakban. Az Országos Közéletelmzési Hivatal legközelebb nálunk is el fogja rendelni, hogy a kávéházban, vendéglőben és más nyilvános étkezőhelyen cukrot csak cukorjegy ellenében szabad kiszolgáltatni. Minthogy a cukorjegy nem szól oly kis mennyiségre, amelyet a kávéhoz szoktak adni, a kávéházak meg fogják szűntetni a cukor kiszolgáltatását. A vendégek tehát, aki a kávéházban kávéval akar inni, magával kell hoznia a cukrot.

— A pályaudvari betegnyugvó és üdítőalomásra újabban a következő adományok érkeztek: gróf Nádasdy Tamásné urodalma (N. ladány) 1 drb. karácsonya, Sági Lajos (Szfvár.) 500 drb. cigareta, Szecsődi Istvánné (Csósz) 20 drb. tojás, Muza Lajosné (Sárkeresztur) 6 drb. tojás, Szalay Józsefné (Ódon pusztá) 14 drb. tojás, Kovács Józsefné (Tác) 35 drb. tojás, Molnár Istvánné (Kis-láng) 10 drb. tojás, Bozsoki Jánosné (Sárpenete) 10 drb. tojás, 5 és fél kg bab, Tóth Jánosné (Sárkeszi) 10 drb. tojás, 1 és fél kgr. liszt, Pintér Györgyné (Zámoly) 7 drb. tojás, Varjas Józsefné (Sz. battyán) 1 fél kgr. liszt, 1 fél kgr. bab, Szabó Imréné (Sárszentmihály) 4 l. tej, 15 drb. tojás, Ferenczi Sándorné (Aba) 27 drb. tojás.

— Bojtortján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; üvegeje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárában?

— Prohászka Ottokár dr. hadiárnyasra a szerbiai királyi császári és királyi kerületi parancsnokság 200 koronát küldött s ez összeget gyűjtési alapunkhoz csatoltuk. Eddigi gyűjtésünk: 98070 92 korona.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszer dr. Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert város háztéri Magyar Korona gyógyszerárában.

Kérek egy ügyes fizető pincérrőt azonnali belépésre. Rédey vendéglős.

SZINHÁZ.

Varázshegedű és Vándorfecskék. E két darabnak volt szombaton és vasárnap a premierje és repté, mindkét nap telt ház előtt. Az előadások általában jók voltak. A vándorfecskékben — városi igeti vürst — a viccekben csúcsosodó szellemkedés a szereplők főtekrvése. Sok rossz viccet halottunk. Egyik-másik el is maradhatott volna.

Székesfehérvár szab. kir. város rendőr-főkapitányától.
1148 1917 szám.

Hirdetmény.

A szállítási nehézségekből keletkezett országos szénhiány városunkban is nagyon érezhető s így a fűtőanyagokkal legnagyobb mérvben kell takarékoskodni.

A szénhiány egyik oka annak, hogy a villamos világítás szolgáltatása veszélyeztetve van.

Elérkezett, sajnálatomra annak ideje, hogy közérdekből — azért, hogy a közvilágítás, a városi vízvezeték, a kaszárnyák, a kórházak, a sebesült és beteg, valamint üdülő katonák elhelyezésére szolgáló barakok a nagy katonai forgalmat lebonyolító vasuti pályaudvar, végül a városi esatornamű villamos világítással és erővel ellátható legyen — a magán világitást illetőleg megszorító intézkedéseket tegyek.

Ezek, további intézkedésig, a következők:

1. Kávéházakban, vendéglőkben és korezmákban csak a legszükségesebb világítás szolgáltatható.

2. A városi tanács 1557/1917 számú határozata alapján az árusító üzletekben levő összes villamos égőtesteket (körteket) zár alá vetteknek nyilvánítottam azzal, hogy ily égőtestek csak a városi mérnöki hivatal által kiállított utajványok ellenében adhatók el, illetve vásárolhatók. 50 gyertyafényű égőknel nagyobb gyertyafényű erővel bíró égőtestek magán háztartásokban nem használhatók.

3. A m. kir. ministerium 4470/1916. M. E. sz. rendeletének 7. §-a alapján elrendelem, hogy magánlakásokban egy-egy szobában csak egy-egy égőtest használható s ezekkel is esti 11 óra után a világítás tilos.

Kérem a város lakosságát, hogy e rendelkezéseket olyan bünyegye, hogy azok a háboru okozta viszonyok következtében elkerülhetetlenül szükségesek s emelkedjék tudatára annak, hogy igényeit a fentebbiek foly-

tán újból megszorítván, hozzájárul ahhoz, hogy a háborus nagy érdekek hazánk javára biztosíthatassanak.

Kérem a város lakosságát arra is, hogy rendelkezéseimet ne a 4470/1916 M. E. sz. rendelet 8. §-a alapján bekövetkező büntetés hatása alatt, hanem saját jószántából s a közérdeket helyesen felfogva a rászabott ellenőrzésben segítségemre legyen.

A fentebbi rendelkezéshez hozzájárulok.

Dr. Saára Gyula s. k. Sági s. k. polgármester, rendőr-főkapitány.

APRÓHIRDETÉSEK.

Üzlethelyiség berendezéssel együtt, vagy anélkül is, május elsejére Rákoczi-utca 23. sz. alatt kiadó. Cim a kiadóhivatalban megdutható.

Bejárólányi keresek, Kigyó utca 9. sz. a.

Jókarban levő üzleti berendezést keres a császári fogyasztási szövethet. Ajánlatok az igazgatóság címére (Császár, Komárom-megye) küldendők.

Egy sarok üzlethelyiség Rákoczi utca 23. sz. alatt május 1-re kiadó.

Veszek és eladok használt és új ágytollat, mindennemű bőröket és nyulbort, szörmét, borkövet a legmagasabb árban, Berenyi, Ösz-utca 26.

Budai ut 38 szám alatti sarok ház szabad kezből eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál.

Irodal teendőkbén jártas fiatal ember, 7 reallal, ki gépirashoz is ért, azonnali belépésre ajánkozik, esetleg vidékre is. Cim a kiadóban.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

1143 1917. közel. szám.

Hatósági hirdetés.

Közhírré teszem, hogy február 7-én megjelent hirdetésünk helyesbítésül a 714/1916. M. E. számú rendeletnek megfelelően városunk területén a cukor árat március 1-ig a következőképen állapítom meg:

Faj	Csomagl.	Ár nagyban	Ár kicsiben.
I. a. finomítvány	nagy süveg	117 K — f.	125 K — f.
II. a. finomítvány	nagy süveg	117 — —	125 — —
5 kg. süveg		118 — 25	127 — —
3 kg. süveg		118 — 75	127 — —
Kocka cukor	ládá 50 kg.	123 — 50	132 — —
Kocka cukor	No. doboz 5 kg.	120 — —	129 — —
Kocka cukor	zsák 100 kg.	121 — 50	130 — —
Liszt cukor	ládá 50 kg.	123 — 50	132 — —
Liszt cukor	doboz 5 kg.	120 — —	128 — —
Liszt cukor	zsák 100 kg.	120 — 50	129 — —
Concasse	zsák 100 kg.	120 — —	125 — —
Piló	zsák 100 kg.	120 — —	125 — —
Segnente	zsák 100 kg.	120 — —	125 — —
Dara cukor	zsák 100 kg.	120 — —	129 — —
Dara cukor	ládá 50 kg.	123 — —	132 — —
Kristály	zsák 100 kg.	117 — —	125 — —

Husvétii cukor			
I. a. süveg	nagy süveg	120 — —	128 — —
Kocka	50 kg-os	126 — 50	135 — —
Kocka	3 kg-os	123 — —	131 — —

Székesfehérvár, 1917. február hó 10-én.

Dr. KERÉKES LAJOS.
h. polgármester.